

ÕIGEUSU KIRIKU PÜHADEKALENDER

Neitsi Maarja sündimise püha

Tähistame 8.septembril

Pealaul 4.v.

Sinu sündimine, oh Jumalasünnitaja Neitsi,
Kuulutas kogu maailmale rõõmu,
Sest Sinust tõusis õiguse päike –
Kristus, meie Jumal,
Kes needuse ära kaotas ja õnnistuse tema asemele andis,
Kes surma ära kaotas ja meile igavese elu kinkis.

Ühel ajal elas Juudamaal püha mees nimega Joakim. Tal oli naine Anna. Nad olid juba eakad, kuid neil polnud veel lapsi. Nad olid selle üle väga kurvad, sest tol ajal peeti laste puudumist Jumala karistuseks.

Ükskord läks Joakim murelikult kõrbesse ja palus seal paastudes palavalt Jumalat. Samal ajal palus ka Anna kodus nuttes Jumalat, et temalt võetaks ära sigimatuse needus. Ühtäkki ilmus Annale ingel ja kuulutas: "Jumal on sinu palveid kuulnud ja näinud sinu pisaraid. Sina sünnitad püha olendi. Tema kaudu tuleb pääsemine kogu inimkonnale. Lapsele pane nimeks Maarja."

Ingel ilmus ka Joakimile kõrbes ja kuulutas rõõmusõnumit. Juhtunust hämmastununa kiirustas Joakim Jeruusalemma templisse (kirikusse) ja kohtas seal Annat. Üheskoos tänasid nad Jumalat ja läksid seejärel koju. Neile sündis tütar ja nad panid talle nimeks

Maarja. Joakim ja Anna ülistasid Jumalat ning lubasid lapse täielikult Jumalale pühitseda.

Risti ülendamise püha

Tähistame 14.septembril

Pealaul 1.v.

Lunasta oh Issand oma rahvast/
Ja õnnista oma pärisosa/
Anna võitu ristirahvale/
Tema vaenlaste üle./
Ja kaitse oma ristiga/
Oma kogudust.

IV saj. elas keiser nimega Konstantinus. Ükskord võideldes vaenlasega nägi ta nägemust, kus taevasse ilmus rist ja sõnum, et selle märgi (risti) abil saab ta olema võidukas. Kuigi Konstantinus ei olnud veel ristiusku pöördunud, lõpetas ta siiski kristlaste tagakiusamise ja laskis end hiljem ristida. Tema ema, puhas ja õiglane keisrinna Helena tegi palverännaku Jeruusalemma. Pingsa otsimise järel leidis Helena hauakoopa, kuhu Jeesuse ihu oli maetud olnud ning teisest kohast kolm risti. Samuti leidis ta tahvli, millele oli kolmes keeles kirjutatud: see on Jeesus Naatsaretist Juudamaa kuningas. (I.N.R.I.)

Kristlased palvetasid hardalt, et Jumal annaks mingil viisil märku, osutades õigele ristile. Samal ajal kanti sealt mööda surnukeha. Jeruusalemma piiskopi soovitusel pandi riste kordamööda lahkunule peale. Kolmandat risti ära tõstes oli kõigi hämmastus suur - surnu oli ellu ärganud. Et rahvast oli palju kogunenud ei näinud kõik imettegevat risti. Siis viidi rist kõrgele künkale ja piiskop tõstis selle kõigile nähtavaks. Inimesed langesid palvetades maha.

Neitsi Maarja templisseviimise püha

Tähistame 21.novembril

Pealaul 4.v.

Täna on Jumala heameele avaldamise algus/
Ja inimsoo lunastamise ettekuulutamine;/
Sest täna astub Neitsi avalikult Jumala templisse/
Ja annab kõigile teada Kristuse tulemist./
Temale hüüame ka meie lauldes/
Ole rõõmus Sina/
Kelle läbi Looja inimsoo lunastamist alustab.

Kui Maarja oli saanud kolmeaastaseks, töid Joakim ja Anna ta Jeruusalemma templisse. Maarja pandi seisma templitrepi kõige madalamale astmele. Üleval ootas teda ülempreester Sakarias, kes templi uksele seistes võttis vastu Jumalale pühendatavaid. Kõikide inimeste ja kehtivate traditsioonide vastaselt astus Maarja ise ülempreestri juurde viivad 15 trepiastet. Jumalast juhutatuna viis ülempreester Maarja templi pühimasse paika, kuhu tal endal oli lubatud vaid korra aastas siseneda.

Templis kasvas Maarja koos teiste oma elu Jumalale pühendanud naistega. Nad palvetasid, lugesid pühi kirjutisi ja täitsid neile usaldatud tööülesandeid. Maarja andis Jumalale tõotuse jääda igavesti neitsiks. Püha Vaimu arm kaitses tema südant kõige ebapuhta eest.

Kristuse sündimise püha (jõulud)

Tähistame 25.detsembril

Pealaul 4.v.

Sinu sündimine, Kristus meie Jumal,/
valgustas maailma tõetundmise valgusega,/
sest temas õppisid tähtede teenijad/
ühe tähe läbi/
Sind, õigusepäikest, kummardama/
Ja Sind – kõrget päevatõusmist – tundma,/
Issand, au olgu Sulle!

Neil päevil sündis, et keiser Augustus andis käsu kirjutada üles kogu riigi rahvas. Ja kõik läksid ennast kirja panema, igaüks oma linna. Nii läks ka Joosep koos Maarjaga Naatsaretist Taaveti linna Petlemma. Aga nende sealoleku ajal tuli Maarjale sünnitamise aeg ja ta sünnitas poja, mähkis ta mähkmetesse ja asetas sõime, sest neile polnud kohta majas.

Seal kandis olid aga karjased oma lambaid valvamas. Äkki seisis nende ees Issanda ingel ja Issanda kirkus paistis tema ümber ja karjased kartsid väga. Ingel aga ütles: “Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kogu rahvale, et teile on täna sündinud Taaveti linnas Päästja, kes on Issand Kristus. Ja see on teile tunnustäheks: te leiate lapsukese mähitud ja sõimes magavat.” Äkitselt olid koos ingligna taevased väed Jumalat kiitmas: “Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel!”

(Lk.2:1-14)

Kristuse ristimise ehk jumalailmumise püha

Tähistame 6.jaanuaril

Pealaul 1.v.

Kui Sind Jordani jões ristiti, oh Issand,/
Siis ilmus Kolmainu Jumala kummardamine;/
Sest Isa hääl tunnistas Sind oma armsaks Pojaks/
Ja Vaim tuvikese näol tunnistas tõeks seda tunnistust./
Kristus Jumal, kes oled ilmunud ja maailma valgustanud/
Au olgu Sulle!

See juhtus Betaanias, sealpool Jordanit, kus Ristija Johannes oli ristimas. Jeesus, kes oli umbes kolmekümneaastane, tuli Naatsaretist ja Johannes ristas ta Jordanis. Ja veest välja tulnud, nägi ta kohe taevast avanevat ning Vaimu kui tuvi laskuvat tema peale. Ja taevast kostis hääl: "Sina oled mu armas Poeg, sinust on mul hea meel!" (Lk.3:21-22, Jh.1:28-34, Mk.1:9-11, Mt.3:13-17)

Inimestele ilmus seega Kolmainus Jumal. Kuuldi Isa häält, kes tunnistas oma Pojast Jeesusest Kristusest ja nähti Püha Vaimu, kes laskus tuvikese kujul Jeesuse peale. Sellepärast kutsutakse seda püha ka Jumalailmumise pühaks.

Pärast ristimist alustas Kristus oma õpetustööd.

Issanda templisseviimise püha

Tähistame 2.veebruari

Pealaul 1.v.

Ole rõõmus, Jumalasünnitaja – Neitsi/
Kes Sa oled armu saanud!/
Sest Sinust paistis õigusepäike – Kristus meie Jumal/
Kes valgustab neid, kes pimeduses on./
Ole rõõmus ka Sina, õiglane vanake,
Et Sa oma sülle võtsid meie hingede Lunastaja,/
Kes meile surnuist ülestõusmist annab.

Maarja ja Joosep viisid Jeesuse, kui see oli saanud neljakümpäevaseks Jeruusalemma templisse. Nõnda oli tol ajal tavaks teha, sest Seaduses seisis: "Iga poeglast, kes on avanud lapsekoja, hüütagu Issandale pühaks" ja et tuua Seaduse järgselt ohvriks "paar turteltuvi või kaks tuvipoega". Jeruusalemmas oli mees nimega Siimeon. See oli õiglane ja väga mees ning ootas Iisraeli lohutust. Ja Püha Vaim oli teamel ennustanud, et ta ei sure enne, kui ta on näinud Issanda Võitut (Kristust). Ta tuli Püha Vaimu ajal pühakotta ja kui vanemad tõid sinna Jeesuse, et toimida temaga Seaduse järgi, siis võttis Siimeon Jeesuslapse sülle ja ülistas Jumalat öeldes:(vaata ülesannet)

Jeesuse ema ja isa imestasid väga kuuldu üle. Siimeon õnnistas neid ja ütles Maarjale: "Vaata, see laps on seatud languseks ja tõusuks paljudele Iisraelis ja tähiseks, mille vastu räägitakse – ja sinu endagi hinge läbistab mõõk -, et tuleksid ilmsiks paljude südamete mõtted."

Samas templis oli ka eakas naisprohvet Hanna, kes paastudes ja palvetades palus lakkamatult Jumalat. Temagi tuli teiste juurde, ülistas Jumalat ja rääkis lapsest kõigile, kes ootasid lunastust. (Lk.2:22-38)

Neitsi Maarja rõõmukuulutamise püha

Tähistame 25.märtsil

Pealaul 4.v.

Täna on meie lunastamise alustus/
Ja igavesest ajast etteseatud salaasja ilmutus:/
Jumalapoeg saab Neitsi pojaks/
ja Gabriel kuulutab armu./
Seepärast hüüdkem ka meie ühes temaga Jumalasünnitajale:/
Ole rõõmus, kes Sa oled armu saanud,/ Issand olgu Sinuga!

Kui Maarja oli saanud täisealiseks kihlati ta Joosepiga, et see oleks talle hoidjaks ja kaitsjaks. Joosep oli ametilt puusepp ja talle kaugel sugulane. Ta elas Naatsareti külas.

Kuuendal kuul pärast seda, kui preester Sakarias ja tema naine Eliisabet olid saanud inglilt ilmutuse Ristija Johannese sündimisest, saatis Jumal peaingel Gabrieli Maarja juurde. Ingel ütles: "Rõõmusta, Sa armuleidnu! Issand on Sinuga, õnnistatud oled Sina naiste seas!" Maarja oli vapustatud nendest sõnadest ja imestas, mida see teretus võiks tähendada.

Ja ingel ütles talle: "Ära karda, Maarja, sest sa oled leidnud armu Jumala juures! Ja vaata, sa jääd lapseotele ja tood ilmale poja ja paned talle nimeks Jeesus. Tema saab suureks ja teda hüütakse Kõigekõrgema Pojaks ning tema valitsusele ei tule lõppu. Püha Vaim tuleb sinu peale ja Kõigekõrgema vägi on varjuks sinu kohal; seepärast hüütaksegi Püha, kes sinust sünnib, Jumala Pojaks. Siis Maarja ütles:" Vaata, siin on Issanda teenija, sündigu mulle Sinu sõna järel!" Ja ingel läks ära tema juurest.

(Lk.1:26-38)

Palmipuudepäha

(nädal enne Ülestõusmispuhi)

Pealaul 1.v.

Et enne oma kannatamist meie kõikide surnuist ülestõusmist
kinnitada/

äratasid sa Laatsaruse surnuist üles, oh Kristus meie Jumal!/
Seepärast ka meie kui lapsed, võidutähti kandes/

Laulame Sulle, surma äravõitjale:

Hoosianna kõrgel!/
Kiidetud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!

Hoosianna kõrgel!/
Kiidetud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!

Kiidetud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!

Paasapäha lähenedes läks Jeesus koos oma jüngritega Jeruusalemma. Ja kui nad jõudsid Jeruusalemma lähedale, läkitas Jeesus kaks jüngrit öeldes: "Minge külla, mis on teie ees, ja kohe te leiate kinniseotud emaesli ja sälu ta juures. Päästke need valla ning tooge mulle!" Jüngrid tõid esli koos varsaga ja Jeesus istus varsa(sälu) selga.

Kui Jeesus ratsutas, laotas tohutu rahvahulk oma riided tee peale, teised raiusid oksti puudelt ja laotasid tee peale. Kogu see rahvahulk kõndis Jeesuse ees ja järel ning hüüdis: "Hoosianna Taaveti pojale! Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel! Hoosianna kõrgustes!"

Ja kui Jeesus Jeruusalemma jõudis, oli kogu linn ärevil: "Kes selline on?" Ja Jeesust saatnud rahvahulk vastas: "Tema on see prohvet Jeesus Galilea Naatsaretist!" Ja Jeesus tuli pühakotta ja ajas välja kõik, kes seal müüsid ja ostsid ning lükkas ümber rahvahetajate lauad ja tuvimüüjate pingid. Ja ta ütles neile: "Kirjutatud on: minu koda hüütagu palvekojaks, aga teie teete selle röövlikoopaks!" Päha kojas astud Jeesuse juurde pimedaid ja jalutuid ja ta tegi nad terveks. Kui aga ülempreestrid ja kirjatundjad nägid imesid ning kuulsid poisse laulmas: "Hoosianna Taaveti Pojale!", said nad pahaseks Jeesuse peale. Jeesus aga ütles neile. "Kas te pole kunagi lugenud: Sa oled valmistanud kiitust väetite laste ja imikute suust!"

(Mt.21:1-17, Mk.11:1-11, Lk.19:28-38, Jh.12:12-16)

Kristuse Ülestõusmispuha

Pealaul

Kristus on surnuist üles tõusnud,/
Surmaga surma maha tallanud/
Ja neile, kes hauas olid, elu kinkinud!

Kui Jeesus oli ristil hinge heitnud, kärises templi vahevaip kaheks ja maad raputas tugev maavärin ning kaljud murdusid. Rooma väeülem ja kõik, kes temaga olid lõid väga kartma ja ütlesid: "Tõesti, see oli Jumala Poeg!" Kolgata mäel toimuvat oli vaata tulnud palju naisi, kes olid Jeesust järginud teda teenides, nende seas Maarja Magdaleena.

Õhtu saabudes tuli rikas mees nimega Joosep ja palus Pilatuselt enesele Jeesuse ihu. Ja Joosep võttis ihu, mässis selle linaste riiete sisse ja pani kaljuhauda. Veeretanud ukse ette suure kivi, läks ta ära. Ka Maarja Magdaleena ning Jaakobuse ja Joosepi ema Maarja olid seal. Pilatus, kuulates ülempreestrite kartusi, et "jüngrid ei tuleks ja Jeesuse ihu ära ei varastaks", käskis panna valvurid koopa ette. Aga kui hingamispäev oli möödas ja hakkas koitma uus nädal, tulid varahommikul Maarja Magdaleena ja teine Maarja hauda vaatama. Ja sündis suur maavärisemine, sest Issanda ingel, laskudes taevast, tuli ja veeretaskivi kõrvale ja istus selle peale. Valvurid, kes olid pandud Jeesuse hauda valvama, ehmusid sellest niivõrd, et kukkusid maha nagu surnud. Ingel ütles, pöördudes naiste poole: "Teie ärge kartke! Ma tean, et te otsite ristilöödud Jeesust. Teda ei ole siin, ta on üles äratatud, nõnda nagu ta ütles. Tulge vaadake paika, kus ta magas! Minge kiiresti, öelge tema jüngritele, et ta on üles äratatud surnuist!"

Ja hauakambri juurest kiiresti kartuse ja rõõmuga lahkudes jooksid nad kuulutama seda jüngritele. Ja Jeesus ise tuli neile tee peal vastu ja ütles: "Olge rõõmsad! Ärge kartke! Minge ning teatage minu vendadele, et nad lähöksid Galileasse, ja seal saavad nad mind näha."

Need üksteist jüngrit läksid aga Galileasse sinna mäele, kuhu Jeesus oli neil käskinud minna. Ja kui nad teda nägid,

kummardasid nad teda, mõned aga olid kahevahel. Ja Jeesus astus nende juurde ja kõneles: "Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni!"

(Mt.27:45- 28:20, Mk.16:1-14, Lk.23:50-24:12, Jh.19:31-20:18)

Issanda taevaminemise püha

Tähistame 40.päeval pärast Ülestõusmispühi

Pealaul 4.v.

Sa läksid auga üles taeva, Kristus meie Jumal,/
Kui Pühavaimu töötamisega oma jüngrid olid rõõmustanud/
Ja Su õnnistussõna oli neid kinnitanud,/
Et Sina oled Jumalapoeg ja maailma Päästja.

Neljakümnendal päeval pärast ülestõusmist viis Jeesus oma jüngrid Jeruusalemma ja ütles neile: "Mina läkitan teie üle oma Isa töotuse. Teie aga viibige selles linnas, kuni teid rüütatakse väega kõrgelt.(Lk.24:49) Jääge ootama Isa töotust, mis te olete minult kuulnud. Johannes on küll ristinud veega, aga teid ristitakse Püha Vaimuga üsna varsti pärast neid päevi."(Apt.1:4-5)

Siis Jeesus viis neid Õlimäele, tõstis käed ja õnnistas neid. Ja sündis, et õnnistades kerkis nende nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest. Kui nad taevasse vaatasid tema minekut, siis seisis nende juures kaks valgeis rõivais meest, kes ütlesid: "Galilea mehed, mis te seisate siin ja vaatate üles taevasse? See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat." (Apt.1:9-11)

Nelipühi päev, Kolmainu Jumala püha

Tähistame 50. päeval pärast Ülestõusmispüha

Pealaul 8.v.

Sa oled austatud, Kristus meie Jumal,
Kes Sa kalamehed targaks tegid,
Kui neile Pühavaimu maha saatsid
Ja nende läbi maailma võrku püüdsid.
Inimesearmastaja, au olgu Sulle!

Kui nelipühapäev kätte jõudis, olid Kristuse jüngrid koos ühes paigas. Äkitselt tuli taevast kohin, otsekui oleks tugev tuul puhunud, ja täitis kogu koja, kus nad istusid. Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid igaühe peale nende seas. Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid rääkima teisi keeli nagu Vaim neile andis rääkida. Jeruusalemmas aga oli elamas juute, kes olid tulnud muudest maadest. Kui nüüd see hääl kostis, tuli kokku nende kogukond, ja kõiki valdas hämmastus, sest igaüks kuulis räägitavat oma murret. "Kuidas meist igaüks kuuleb oma sünnimaa murret?"

Siis tõusis Peetrus koos nende üheteistkümne jüngriga püsti ja kõneles neile: "See on, mida Jumal on prohvet Joeli kaudu öelnud: ja sünnib, et

Valan oma Vaimust välja kõigi inimeste peale." Kuulake, Iisraeli mehed: Jeesuse Naatsaretlase olete teie ülekohtuste inimeste kätega risti naelutades hukanud. Aga Jumal on tema üles äratanud, selle tunnistajateks oleme me kõik. Tema on välja valanud Püha Vaimu, mida te nüüd näete ja kuulete.

Seda kuuldes lõikas see neile südamesse ja nad küsisid: "Mida me peame tegema, mehed-vennad?" Ja Peetrus ütles neile: "Parandage meelt ja igaüks teist lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse oma pattude andeksandmiseks, ning siis te saate Püha Vaimu anni." Sel päeval liitus kogudusega umbes kolm tuhat inimest.

(Apt.2:1-41)

Issandamuutmise püha

Tähistame 6.augustil

Pealaul 7.v.

Sa muutsid ennast mäe peal Kristus Jumal!/
Ja näitasid jüngritele oma au - /
Niipalju, kui nad seda näha võisid./
Paistku ka meile, patustele, Sinu igavene valgus/
Jumalasünnitaja palvete pärast!/
Valguseandja, au olgu Sulle.

Jeesus võttis kaasa Peetruse, Jaakobuse ja Johannese ning viis nad kõrgele mäele. Ja palvetamise ajal ta näoilme muutus ja tema riided läksid kiirgavalt valgeks. Ja kaks meest kõnelesid Jeesusega ja need olid Mooses ja Elias, kes kirkuses ilmudes rääkisid tema tulevastest kannatustest.

Aga Peetrus ja ta kaaslased olid jäänud magama. Ärgates nägid nad Jeesuse kirkust ja neid kahte meest tema juures seismas. Kui need mehed olid Jeesuse juurest lahkumas, ütles Peetrus Jeesusele: "Õpetaja, siin on meil hea olla, teeme õige kolm lehtmaja: ühe sinule, ühe Moosesele ja ühe Eeliale." Ta ei teadnud, mida ta räägib. Ja seda öelnud tekkis pilv ja pilvest kostis hääl: "See on minu armas Poeg, teda kuulake!" Ja kui nad vaatasid, oli seal Jeesus üksi. Ja jüngrid vaikisid ega kuulutanud kellelegi seda, mida nad olid näinud.

(Mt.17:1-13, Mk.9:2-13, Lk.9:28-36)

Jumalaema uinumise püha

Tähistame 15.augustil

Pealaul 1.v.

Oh Jumalasünnitaja! Sünnitamises hoidsid Sa neitsipõlve alles/
Ja pärast surma ei jätnud Sa maailma maha;/
Sina, Elu Ema, läksid elu sisse/
Ja oma palvete läbi päästsid Sa surmast meie hinged!

Ühel korral, kui Neitsi Maarja oli Õlimäel palvetamas, ilmus talle peaingel Gabriel. Ingel teatas, et Jeesuse ema maine teekond lõpeb kolme päeva pärast. Suure rõõmuga hakkas Maarja end surmaks ette valmistama. Oma vähesed asjad jagas ta vaestele ja kaunistas oma tagasihoidliku kodu nagu suureks rõõmupeoks. Kuid enne surma lootis ta näha kõiki apostleid. Jumal täitis tema soovi. Vaimust juhatatuna saabusid apostlid Maarja surivoodile ja said näha, kuidas Jeesus ümbritsetuna inglitest võttis vastu Maarja hinge. Palvetades ja ülistades saatsid nad Maarja surnukeha Ketsemani aias olevasse hauakoopasse.